

УДК 37.016: 793.31]:78.071

Р. М. ГУЗІЙ, викладач-концертмейстер вищої категорії Гадацького коледжу культури і мистецтв ім. І. П. Котляревського

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА НА УРОКАХ НАРОДНО-СЦЕНІЧНОГО ТАНЦЮ

Розкрито принципи музичного оформлення занять з народно-сценічного танцю. Подано рекомендації концертмейстеру щодо роботи на заняттях з народно-сценічного танцю.

Ключові слова: концертмейстер, народно-сценічний танець, музика, музичний матеріал, хореографія.

Роль концертмейстера на заняттях з народно-сценічного танцю є досить значною. Вона проявляється у високохудожньому гнучкому музичному оформленні заняття та розвитку уваги до внутрішнього розуміння музики студентами [3, с. 35]. Музика – це мистецтво, у якому ідеї, почуття і переживання виражаються ритмічно та інтонаційно організованими звуками.

Концертмейстер має розуміти педагога-хореографа, щоб правильно підібрати музичний супровід до тієї чи іншої вправи, повинен знати, як виконується та чи інша вправа, чітко уявляти собі її структуру, щоб, виконуючи музичний супровід правильно виконувати метро-ритмічні акценти, за допомогою динаміки допомагати цілісності виконання рухів [1, с. 147]. А саме головне – навчитися правильно структурувати музичний матеріал відносно тієї чи іншої вправи, вміти орієнтуватися в нотному тексті. Справа в тому, що педагог може зупинити виконання вправи в будь-якому місці або почати відпрацьовувати окрему її частину. Для цього потрібно знати, який саме музичний епізод відповідає відпрацюванню того чи іншого руху. Все це стосується також і музичного супроводу танцювальних етюдів та комбінацій на середині залу. Вагомість та значущість роботи концертмейстера хореографії полягає у гравітному та вмілому здійсненні музичного оформлення навчальних занять та репетицій. Концертмейстер повинен чітко усвідомлювати, що він не самостійний виконавець, а своєю грою має допомагати глибше проникнути в емоційну структуру танцю. Він також повинен сприяти розвитку навичок сту-

дентів щодо сприйняття характеру, логічного розвитку музичного супроводу та навичок органічного поєднання з танцювальними рухами.

Принципи музичного оформлення заняття. Музичний розвиток студентів-хореографів повинен здійснюється на основі вивчення естетики музики, широкого ознайомлення з кращими зразками народної та класичної музики. На занятті народно-сценічного танцю, в екзерсисі та етюдах на середині залу студенти перших курсів знайомляться з музикою під час руху. Тому дати студентам правильне уявлення про принципи та закономірності цього зв'язку вкрай важливо.

Спільна творча робота педагога та концертмейстера, їх тісна співпраця сприятимуть більш ефективному розвитку художнього мислення студента, навичок свідомого розуміння зв'язку музики з танцем, формуванню навичок узгодженості руху з музикою. Музичне оформлення заняття повинне включати всі рухи у часі, в умовах визначеного темпу та ритму, самою музикою виявляти особливості танцювального руху: його малюнок, характер, динаміку, фразування.

Основним завданням концертмейстера в оформленні заняття є сприяння формуванню свідомого ставлення студента до конструктивних особливостей музичного твору – уміння відрізнити музичну фразу, речення, період, вміння орієнтуватися у характері музики, ритмічному малюнку, динаміці та національному колориті [3, с. 32].

Дуже важливо підбирати музику, що відповідає не тільки ритму окремого руху, але і його характеру. На занятті народного танцю ритм характеризує ті чи інші особливості національного або стилістичного порядку. Ритм кожного національного танцю має свої особливості, відтінки та нюанси [2, с. 21].

Приклади з народних танцювальних мелодій мають бути різноманітними за характером мелодії, за деталями ритму та метру, за фактурою. Розмаїття прикладів потрібне для формування у студентів навичок відчуття змін характеру музичного супроводу, що може застосовуватися до одного й того ж танцювального руху, органічності його поєднання з музикою. Слід провести широкий відбір нотного матеріалу (створити власну музичну хрестоматію) для музичного оформлення народно-сценічного екзерсису з численними прикладами, що відносяться до одного й того ж руху.

Рекомендації концертмейстеру. На основі особистого багаторічного досвіду роботи концертмейстером народно-сценічного, українського танцю, композиції і постановки танцю, народного ансамблю народного танцю «Джерело» Гадяцького

коледжу культури і мистецтв імені І. П. Котляревського можна сформулювати ряд правил і рекомендувати їх дотримуватись концертмейстеру на заняттях з народно-сценічного танцю:

Неприпустимо грати дуже голосно, форсованим звуком. Точно вивіреним звук студенти кращечують.

Враховувати, що вся хореографічна лексика засвоєна з французької мови, нею доводиться користуватись. Вона абсолютно міжнародна і загальноприйнята, тому концертмейстер повинен знати переклад кожного руху та характер його виконання.

Музичний супровід заняття повинен формувати у студентів певні естетичні навички, а також свідоме ставлення до музики: він привчає відчувати музичну фразу, розуміти характер музики, динаміку, ритм. Усі рухи виконуються на музичному матеріалі: уклін на початку та в кінці заняття, перехід від вправ біля станка до вправ на середині залу. Це привчає до узгодженості рухів з музикою.

Концертмейстер не повинен боятися відірватися від нот, сміливіше грати свою імпровізацію. Спочатку вона буде примітивною та схематичною, бідною на мелодію та гармонію, але має точно відповідати характеру, темпу і ритму кожної вправи.

Дуже важливо звертати увагу на розстановку та виконання акцентів, оскільки одні рухи виконуються на сильну долю, інші – на затакт.

Необхідно постійно працювати над підвищенням власної фахової майстерності; розвивати музичний слух, підбираючи нові мелодії по слуху, навички читання нот з аркуша.

Бажано мати власний музичний матеріал (музичну хрестоматію), постійно збагачувати його, накопичуючи новий матеріал.

Постійно працювати над удосконаленням своїх виконавських навичок.

Робота концертмейстера хореографії являє собою особливий, унікальний комплекс. Музика в руках концертмейстера – це той фундамент, на якому тримається мистецтво хореографії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Голдріч О. С. Хореографія : посібник з основ хореограф. мистецтва та композиції танцю / О. Голдріч. – Вид. 2-ге, доповн. – Львів : Сполом, 2006. – 158 с.
2. Голдріч О. С. Музична хрестоматія : посібник для уроків народ.-сцен. танцю / Олег Голдріч, Станіслав Хитряк. – Львів : Край, 2003. – 230 с.
3. Зайцев Є. В. Основи народно-сценічного танцю : навч. посіб. для ВНЗ культури і мистецтв I-IV рівнів акредитації / Євген Зайцев, Юрій Колесниченко. – Вид. 2-ге, доопрац. і доповн. – Вінниця : Нова книга, 2007. – 413 с.

